

Monika Lewandowska

Gimnazjum nr 1 im. prof. Witolda Doroszewskiego w Warszawie

Sprawdziany podsumowujące naukę o języku w gimnazjum

FONETYKA - POWTÓRZENIE

Imię i nazwisko punkty/30p ocena.....

1. Uzupełnij: /6p

..... jest to opuszczenie głosek podczas wymawiania niektórych grup spółgłoskowych.

Podaj przykład powyższego

Udźwięcznienie jest to

Podaj przykład powyższego

Kiedy ostatnia głoska wyrazu poprzedzającego może upodobnić się pod względem dźwięczności do pierwszej głoski wyrazu następnego, wtedy mamy do czynienia z

Podaj przykład powyższego

2. Wskaż zjawiska fonetyczne, nazwij je, zapisz sposób wymawiania wyrazów: /10p

sześćset

kwaskwas

prośbaprośba

grad

różdzkaróżdzka

skrót wydarzeń

sprzedawca lodówsprzedawca lodów

3. Przeanalizuj podane wyrazy, zaznacz wszystkie głoski, w których zachodzą upodobnienia. /8p

Łakomstwo mrówkojada, który o zmierzchu bezprawnie podkrażał się dość blisko mrowiska, potwierdzali wszyscy w całej okolicy.

4. Z powyższego zdania wypisz po jednym przykładzie ilustrującym. /2p

upodobnienie wsteczne

upodobnienie postępowe

5. Wyjaśnij zasadność pisowni powyższych wyrazów: /4p

pled -

gruz -

ksiądz -

łódź -

SŁOWOTWÓRSTWO – POWTÓRZENIE

Imię i nazwisko punkty/32p ocena.....

1. Od jakich wyrazów podstawowych utworzono podane wyrazy pochodne? /6p

stalowy - przeczytać -
 zasuwka - domek -
 mówca - skok -

2. W podanych rodzinach wyrazów wyodrębnij podstawy słotwórcze, formanty, rdzenie, oboczności. /4p

wóz, woźnica, wozownia, wózek, powóz, wożę

postawy słotwórcze:
 formanty: rdzenie: oboczności:

3. Od podanych wyrażen utworz nowe wyrazy. /4p

pod dachem - na ramieniu -
 na brzegu - po południu -

4. Wpisz wyrazy, w których występują wymienione rdzenie. /3p

trzask: trzeszcz a: e, s: sz, k: cz
 głąb: głęb: głęb' a: ę, b: b'
 wier: wier: wierz a: e, r: rz

5. Wyjaśnij, jak zbudowane są podane przymiotniki. /6p

czcigodny - bezcenny -
 wiarygodny - biało – czerwony -
 naoczny - wielkanocny -

6. Ustal kategorię znaczeniową podanych formantów, zilustruj przykładem. /4p

- arz/ - acz - - ania/ - alnia/ - ownia -
 - ak/ - anin - - anie/ - enie/ - cie -

7. Pogrupuj wyrazy /5p

sól, solniczka, Wielkanoc, samolot, lekkomyślny, lekceważyć, listopad, białogłowa, wieczne pióro, samowystarczalny, wóz, koń, zawalidroga, zarna jagoda, sad, posolić, Bogurodzica, pucybut, duszpasterz, wniebowzięcie, półkula, średniowiecze.

Wyrazy proste		Wyrazy złożone		
rdzenne	rozwinęte	złożenia	zrosty	zestawienia

FLEKSJA – POWTÓRZENIE

Imię i nazwisko punkty/28p ocena.....

1. Pośród podanych części mowy podkreśl te, które są odmienne: /4p

przysłówek, zaimek liczebny, rzeczownik, czasownik, spójnik,
imiesłów przymiotnikowy, imiesłów przysłówkowy.

2. Określ formy fleksyjne następujących czasowników: /4p

będziemy wygrywać –

pożyczylibyśmy -

jedzą –

wykonywaną -

3. Uzupełnij definicję: /1p

Koniugacja to

4. W podanych zdaniach wskaż rzeczowniki. Określ ich kategorie fleksyjne. /4p

Moja koleżanka wróciła z wycieczki do Krakowa.

.....

Jakub został zwycięzcą konkursu „Mitologia bez tajemnic”.

.....

5. Od podanych czasowników utwórz możliwe imiesłowy: /5p

brać -

umyć -

6. Zakwalifikuj podane zaimki: /4p

tam, ona, taki, ile, ktoś, kiedyś, nigdy, tyle, tędy, gdziekolwiek, ten, my, nic, tamten, nikt, jakiś, żaden, wszyscy, się, wtedy

zaimek rzeczowny	zaimek przymiotny	zaimek liczebny	zaimek przysłowny

7. Podane zdania przekształć w zd. złożone z imiesłowowym równoważnikiem. /3p

Kiedy wracałem ze szkoły, wstąpiłem do przyjaciela.

.....

Uczniowie, kiedy skończyli lekcje, wyszli ze szkoły.

.....

Łukasz pilnie trenował, ponieważ chciał jak najszybciej osiągnąć sukces.

.....

8. Dokonaj rozbioru gramatycznego podanego zdania. /3p

Zrozpaczony ojciec oplakiwał śmierć kilkuletniej córeczki.

SKŁADANIA ZDANIA POJEDYNCZEGO - POWTÓRZENIE

Imię i nazwisko punkty/36p ocena.....

1. Podane wypowiedzenia uzupełnij brakującymi częściami zdania. /8p

- a) (*przydawka*)..... dziewczyna stała się znaną (*orzecznik*).....
- b) (*okolicznik przyczyny*)..... odwołano wszystkie przedstawienia.
- c) Małgosia sama uszyła tę (*dopełnienie bliższe*).....
- d) (*podmiot domyślny*)..... wyjechał wczoraj do Anglii.
- e) Najcenniejsze zbiory (*przydawka rzeczowna*)..... są pilnie strzeżone.
- f) Postąpił lekkomyślnie (*okolicznik przyzwolenia*)..... przyjaciół i rodziny.
- g) Ten uzdolniony chłopak (*łącznik*)..... na pewno wybitnym uczonym.

2. Dokonaj analizy składniowej, tj. nazwij części podanego zdania. /6p

Armia francuska odnosiła wielkie zwycięstwa pod dowództwem Napoleona.

.....
.....

3. Z powyższego zdania wypisz wszystkie związki składniowe; nazwij je. /5p

.....
.....

4. W podanych zdaniach podkreśl podmiot i orzeczenie. /3p

Wiele osób czekało na ostatni autobus. Mój brat został lekarzem.

Po ulewnym deszczu przybyło wody w rzece.

5. Jaką funkcję pełni rzeczownik *kwiat* w poszczególnych zdaniach? /3p

W powietrzu unosiła się woń *kwiatów*.

Lubię *kwiaty* konwalii.

Wśród *kwiatów* brzęczały pszczoły.

6. Zastąp podane zdania zdaniami bezpodmiotowymi o tej samej treści: /3p

Nastaje zmierzch.

Odczuwam klucie w boku.

W okolicach Tarnobrzega zostały odkryte przed laty bogate złoża siarki.

.....

7. W podanych zdaniach podkreśl dopełnienia, nazwij ich rodzaje. /8 p

Rejent i Asesor wiedli spór o Kusego i Sokoła.

W ogrodzie Tadeusz ujrzał piękną postać kobiecą.

Telimena pragnęła zyskać jednocześnie względy Tadeusza i Hrabiego.

Mieszkańcy Soplicowa bardzo lubili zbierać grzyby i urządzać polowania.

.....

**SKŁADNIA ZDANIA ZŁOŻONEGO I WIELKOKROTNIE ZŁOŻONEGO
- POWTÓRZENIE**

Imię i nazwisko punkty/36p ocena.....

1. Przekształć podane zdania pojedyncze w zdania złożone. Proszę, podkreśl zdania podrzędne i nazwij je. /5p

- A) Kopiaczy dołki sam w nie wpada
- B) Martwi mnie jej choroba.....
- C) Mieszkaliśmy w domu pełnym tajemnic.....
- D) Twoje życzenie jest trudne do spełnienia.....
- E) Liczymy się z opinią kolegów.....

2. Przyjrzyj się podanym parom zdań pojedynczych. Których z nich nie można przekształcić na zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem, stosując imiesłów przysłówkowy współczesny? Dlaczego? /6p

- A) Pracował jako kierowca. Wyrobił sobie szybki refleks.
- B) Podróżował po Brazylii. Ukąsiła go żmija.
- C) Był pilotem odrzutowców. Spotkało go wiele przygód.
- D) Szukali muszli. Znaleźli bursztyny.
- E) Szukali bursztynów. Spotkało ich rozczarowanie.
- F) Prowadził obserwacje gwiazd. Zastał go przy tym kolega.
- G) Prowadził obserwacje gwiazd. Odkrył nową planetę.
- H) Podróżował po Brazylii. Poznał obyczaje Indian.

Zaznaczonych przez mnie zdań nie można przekształcić na zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem, stosując imiesłów przysłówkowy współczesny, ponieważ

3. Zmień mowę zależną na niezależną lub odwrotnie. /6p

- A) Dziś radio podało wiadomość: „Do Polski przyjedzie w tym roku Leonard Cohen.”
.....
- B) Ciocia napisała w liście, że zaprasza nas na wakacje.
.....
- C) Ojciec polecił synom, żeby umyli okna.
.....
- D) Magda pytała koleżanek, która z nich umie szyć.
.....

**Zdania A) B) C) D) to zdania w mowie
Każde z nich jest zdaniem złożonym z podrzędnym**

4. Jaś, chcąc uporządkować swoje emocje związane z czekającym go egzaminem, ułożył sobie kilka zdań: **/8p**

- A) Uczyłem się pilnie przez cały rok, więc zdam egzamin gimnazjalny.
- B) Zostało niewiele czasu, ale wciąż mam jeszcze szansę.
- C) Albo będę się uczył, albo będę musiał zrezygnować z marzeń.
- D) Na pewno zdam egzaminy i zostanę uczniem wymarzonego liceum.

Wersja Joasi brzmi bardziej optymistycznie i logicznie... (cóż, w końcu to kobieta☺)

- A) Jeśli wykorzystam resztę czasu, to na pewno zdam egzaminy.
- B) Wszystko ułoży się tak, jak sobie wymarzyłam.
- C) Wierzę, że przyszłość należy do mnie.
- D) Najpiękniejsze są marzenia, które się spełniają.

Powyższe zdania można przedstawić na wykresach. Proszę, zrób to. Nazwij rodzaje zdań, jeśli możesz... ☺

5. A na koniec... to, co lubisz... ☺ Sporządź wykresy zdań. Określ rodzaje zdań składowych. **/9p**

- A) To, że znak kotwicy utrwalił się w Warszawie na cały czas okupacji, było w pierwszym rzędzie zasługą Zośki, któremu z tej racji Wawer nadał zaszczytny pseudonim Kotwickiego.

- B) W tym momencie jednak przypomniałem sobie, że przecież uczyłem się tylko geografii, historii, rachunków i gramatyki, więc zmartwiony powiedziałem chłopcu, że nie umiem rysować.